

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه حضرت خدیجه (سلام الله علیها) شهر تهران

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان :

بررسی فقهی و حقوقی احکام نسب در فرزندان

حاصل از لقاد مصنوعی

استاد راهنما:

سرکار خانم ملیحه ایمانی

استاد داور:

سرکار خانم عذرا خلیلی

پژوهشگر:

الهام مقیسه

۱۳۹۴ دی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه حضرت خدیجه (سلام الله علیها) شهر تهران

تحقیق پایانی سطح دو(کارشناسی)

عنوان :

بررسی فقهی و حقوقی احکام نسب در

فرزندان حاصل از لقاح مصنوعی

استاد راهنما:

سرکار خانم مليحه ایمانی

استاد داور:

سرکار خانم عذرا خلیلی

پژوهشگر:

الهام مقیسه

۱۳۹۴ دی

تَحْمِيدَهُ:

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى مَا عَرَفَنَا مِنْ نَفْسٍ وَلَا يَعْلَمُنَا مِنْ شَيْءٍ، فَتَقْرِيبُهُ لِنَا مِنْ أَبْوَابِ الْعِلْمِ بِرَبِّيَّتِهِ وَسَاسِ پُرورِ دُكَارِ جَهَانِيَّانِ
رَأْكَهُ مُوجُودٍ بِيَهُ بِنَامِ انسانِ ازْخُونِ بِسَهْ آفَرِیدَ وَآنِ رَاجِهَانِ پُرورِانِدَكَهُ بِهِ مَرْتَبَهُ مَعْلَمِيَّ آفَرِيشَ كَهْهَانِ مَرْتَبَهُ
مَعْلَمِيَّ وَدانِشِ استِرَسانِدَ وَأَوْرَاشِرْفِ مَخلوقَاتِ قَرَارِ دَادَ.

دَوْدَ فَرَاؤَنِ بِهِ رَوَانِ پَاكِ نَاجِيَ جَهَانِ بُشْرِيتِ وَپَيَامِ برِحْمَتِ حَضْرَتِ مُحَمَّدِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَامَ بِرَأْبِرِ مرَدِ فَضْلِيتِ
، مَطْهَرِ مرَدِ انْكَنِيَ وَفَقْوتِ، بَابِ عِلْمِ وَمَعْرِفَتِ حَضْرَتِ اِمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ اِمامِ عَلَى عَلِيِّ السَّلَامِ وَفَرِزَنْدِانِشِ، يَازِدِهِ بَرجِ
اِمامَتِ، سَلَامُ وَتَحْيَاةِ فَرَاؤَنِ بِهِ وَجُودِ اَقْدَسِ وَلِكَانِهِ وَارِثِ سَرِيرِ وَلَائِتِ بِقَيْهِ اللَّهِ الْاعْظَمِ حَضْرَتِ وَلِي عَصْرِ مَدِيِّ
مَوْعِدِ اِرْواحِنَا لِتَرَابِ مَعْدَمِهِ الْغَدَاءِ

تعدیم

به پاس تعبیر عظیم و انسانی شان از کلمه ایثار و از خودکذبگشتنی.

به پاس عاطفه سرشار و گرمای امید نخش وجودشان که در این سرددترین روزگاران بهترین پیشیان است.

به پاس قلب های بزرگشان که فریادرس است و سرگردانی و ترس درنباشان به شجاعت می کراید.

و به پاس محبت های بی دریغشان که هرگز فروکش نمی کند این مجموعه را به خانواده‌ی عزیزم تعدیم می کنم.

تعدیم به مادرم نگ صورم، امید بودنم، پناه حستکیم، آنکه آفتاب مرسش دآستانه قلبم، پایر جاست و هرگز غروب نخواهد کرد.

تعدیم به پدرم کوهی استوار و حامی من در طول تمام زندگی که از نگاهش صلابت از رفاقت محبت و از صبرش ایستادگی را آموختم.

تعدیم به همسرم که سایه مهربانیش سایه سار زندگیم می باشد، او که اسوه صبر و تحمل بوده و مشکلات مسیر را برایم تسهیل نمود.

پیشنهادات پژوهشی :

تحقیق حاضر با رویکرد فقهی و حقوقی، نسب فرزندان حاصل از لقاح مصنوعی را مورد بررسی قرار داده است و در این میان عده ای موافق و عده ای مخالف استفاده از لقاح مصنوعی در درمان ناباوری هستند. لذا کسانی که می خواهند وارد مباحث مربوط به لقاح مصنوعی شوند بهتر است با موضوعاتی همچون موضوعات زیر وارد شوند:

۱. ادله‌ی موافقان و مخالفان استفاده از رحم اجاره‌ای و جنین اهدایی
۲. ادله‌ی موافقان و مخالفان استفاده از اسپرم اهدایی و تخمک اهدایی
۳. بررسی دلایل نقص قانون در انواع شیوه‌های لقاح مصنوعی
۴. بررسی دلایل ضرورت استفاده از باروری مصنوعی در فرزند دوم به بعد

منابع

- ❖ قرآن کریم
 - ❖ نهج البلاغه
 - ❖ قانون اساسی
 - ❖ قانون مدنی
- اصفهانی، راغب، مفردات الفاظ قرآنی انتشارات ذوی العرب، ۱۴۲۳ ق.
 - ارکی ، محمد علی ، توضیح المسائل ، استفتائات جدید ، ۱۳۷۱ ش ، قم ، دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم
 - انصاریان، حسین، نظام خانواده در اسلام، انتشاراتم ابیها، ج ۱۳، تابستان ۱۳۷۹.
 - امامی، اسدالله، مطالعه تطبیقی نسب در حقوق ایران و فرانسه، تهران، چاپ اول، ۱۳۴۹.
 - امامی، سید حسن، حقوق مدنی، ج ۵، ج ۱۳، تهران، اسلامیه، ۱۳۷۸.
 - تبریزی میرزا جواد ، استفتائات جدید ، ۱۳۷۸ ش ، قم ، سرور ، چاپ اول
 - جعفری لنگرودی، محمد جعفر، دایره المعارف علوم اسلامی(قضایی)، ج ۱، چاپ سوم، تهران، گنج دانش، ۱۳۸۱
 - جمعی از نویسندها ، اهدای گامت و جینی در درمان نا باروی ، تهران، انتشارات سمت، اول، ۱۳۸۴.
 - حرم پناهی، محسن، «تلقیح مصنوعی» مجله قمه اهل بیت، ش ۹ و ۱۰، سال دوم ۱۳۷۶.
 - حسینی همدانی سید محمدحسین ، انوار درخشنان، قموس، بی جا، ۱۳۴۷ ش، ج ۱۷
 - حکیم ، سید محسن طباطبایی ، منهج الصالحين ، ۱۴۱۶ ق ، قم ، انتشارات موسسه المناره ، چاپ دوم
 - خامنه ای سید علی ، اجوبه الاستفتائات ، ۱۳۸۲ ش ، شرکت چاپ و نشر بین المللی هدی ، تهران چاپ نهم

- ۱۳- دهخدا، علی اکبر، لغت نامه‌ی دهخدا، زیرنظر دکتر محمد معین و دکتر سید جعفر شهیدی، ج^۳، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
- ۱۴- رضانیا معلم ، محمدرضا ، باروری های پزشکی از دیدگاه فقه و حقوق ، قم ، دفتر تبلیغات اسلامی ، حوزه علمیه قم ، ۱۳۸۲ ش ، چاپ اول
- ۱۵- صانعی، یوسف، استفتات‌پزشکی، قم، میثم تمار، ج چهارم، ۱۳۸۰
- ۱۶- صفائی و دیگران، حسین، بررسی تطبیقی حقوق خانواده، تهران، دانشگاه تهران، ج اول، ۱۳۸۴ ه.ش.
- ۱۷- صفائی، سید حسین، دکتر امامی، اسدالله، مختصر حقوق خانواده تهران، نشر و ادکستر، ۱۳۸۰.
- ۱۸- صمدی اهری، محمد هاشم، نسب ناشی از لقاح مصنوعی در حقوق ایران و اسلام، تهران، کتابخانه گنج دانش، چاپ اول،
- ۱۹- طباطبایی، سید محمد حسین، تفسیر المیزان، ج ۱۵، مترجم حجۃ الاسلام و المسلمین سید محمد باقر موسوی همدانی(ره)، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرس حوزه علمیه قم. ۱۳۸۲
- ۲۰- عبده بروجردی، محمد، کلیات حقوق اسلامی ، ۱۳۳۹ ، تهران ، دانشگاه تهران ، چاپ دوم
- ۲۱- علوی قزوینی، سید علی، آثار حقوقی تلقیح مصنوعی انسان، روش‌های نوین تولید مثل انسانی از دیدگاه فقه و حقوق، تهران، سمت، چاپ اول، ۱۳۸۰ ه.ش.
- ۲۲- فاضل لنکرانی، حاج سید محمد جواد، بررسی فقهی و حقوقی تلقیح مصنوعی، ناشر، مرکز فقهی ائمه اطهار، چاپ دوم، ۱۳۸۹ ه.ش.
- ۲۳- قانون نحوه اهدا و جنین به زوجین نابارور، سایت قوانین، مصوب ۱۳۸۲
- ۲۴- کاتوزیان، ناصر، حقوق مدنی، ج ۲، ص ۵، تهران بهمن بربنا، ۱۳۷۸
- ۲۵- معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، ج ۴، تهران، امیرکبیر، ۱۳۸۱
- ۲۶- محلاتی، شهربانو، بررسی قوانین فقهی-حقوقی کودکان-نسب و فرزند خواندگی، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی شبر، ۱۳۸۶
- ۲۷- منظری ، حسینعلی ، توضیح المسائل ، تهران ، چاپ

شانزدهم

-۲۸ نایب زاده، عباس، بررسی حقوقی روش های نوین باروری مصنوعی، مادر جانشین، اهداء تخمک/جنین، چاپ اول، (انتشارات مجده، تهران ۱۳۸۰)

كتب عربي:

- ۱ آصف محسنی ، محمد ، الفقه و المسائل الطبيه ، بي تا ، قم ، ياران ، چاپ اول
- ۲ المؤمن القمي الشیخ محمد ، کلمات سدیده فی مسائل جديدة ، ۱۴۱۵ قمری ، موسسه نشر اسلامی ، چاپ اول
- ۳ ابن منظور الافريقي، لسان العرب، ج ۱ و ج ۲ وج ۱۱، بيروت، دمشق، دارالقلم، ۱۴۱۳.
- ۴ حر عاملی، محمد بن حسن، تفصیل وسائل الشیعه إلی تحصیل مسائل الشیعه، بيروت، احیاء التراث العربي، بي تا، ج ۱۸ ...
- ۵ خمینی، روح الله، تحریر الوسیله، ترجمه: علی اسلامی، ج ۲ و ج ۳، ج ۱۴، قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۸۶.
- ۶ خویی، سید ابوالقاسم موسوی، المسائل التزرعیه، موسسه احیاء آثار الامام الخویی، الطبعه الرابعه، ۱۴۲۱ ق.
- ۷ راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات القرآن، بيروت - دمشق، دارالقلم.
- ۸ رضوی ، سید محمد حسن، فقه الطب، بيروت، سال ۱۳۲۳ قمری .
- ۹ روحانی ، سید صادق ، لسان العرب ، استفتانات، تهران، حدیث دل، ج اول، ۱۳۸۳.
- ۱۰ محمد بن یعقوب کلینی ، کافی، ج ۵ و ۶ ، دارالحدیث، قم، ۱۴۲۹ ق، ج ۵
- ۱۱ نجفی، محمد حسن، جواهر الكلام فی شرح شرایع الاسلام، ج ۳۵ و ج ۳۹ وج ۴۰، چاپ دوم، تهران، اسلامیه، ۱۳۶۶
- ۱۲ نصر بن محمد بن احمد سمرقندی، بحر العلوم، دارالفکر، بيروت، بي تا، ج ۳

مقالات و پایان نامه ها :

- ۱- سروی، نرگس، بررسی فقهی حقوقی احکام نسب در باروری مصنوعی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ی الهیات دانشگاه پیام نور، استاد راهنما : محمد حسین شعبانی، استاد مشاور: حسن مبینی، استاد داور: محمد اسحاقی- مرتضی چیت سازیان، ۱۳۸۷
- ۲- علوی قروینی، سید علی ، مجله نامه مفید ، پاییز ۱۳۷۴ - شماره ۳
- ۳- کرمانی، نجمه، بررسی تطبیقی انکار نسب در حقوق ایران و فقه امامیه، پایان نامه دوره ی کارشناسی ارشد حقوق، استاد راهنما: دکتر اسدالله امامی، استاد مشاور: دکتر پارساپور، بهار ۸۸
- ۴- موسوی بجنوردی، سید محمد؛ جبار زارع، مرضیه ، پژوهشنامه متین زمستان ۱۳۸۸ - شماره ۴۵

پایگاه های اینترنتی:

- ۱ پایگاه اینترنتی پژوهشگاه رویان www.royaninstitute.org
- ۲ سایت رسمی مجلس شورای اسلامی www.majlis.ir
- ۳ پایگاه اینترنتی شهید صدوقی یزد ssu.ac.ir
- ۴ مرکز پژوهش‌های قانون اساسی rc.majlis.ir
- ۵ پایگاه اطلاع رسانی مقام معظم رهبری www.khamenei.ir
- ۶ پایگاه اطلاع رسانی حضرت آیت الله سیستانی www.sistani.org
- ۷ پایگاه اطلاع رسانی حضرت آیت الله صانعی www.Saanei.org
- ۸ پایگاه اطلاع رسانی حضرت آیت الله مکارم شیرازی www.makarem.ir
- ۹ پایگاه اطلاع رسانی حضرت آیت الله فاضل لنکرانی www.fazellankarani.com
- ۱۰ پایگاه اطلاع رسانی حضرت آیت الله تبریزی www.tabrizi.org